

3. oktober 2013

UKA 2013/82
Karl Kristian Kruse

Inuit inissianik pisortat najugaqarfiutaani attartortuusut kisiannili inigisaminnit anisitaasimasut, allamik sarfalersukkamik, imermut aqquteqartumik aammalu kiasarneqartumik inissaqartinneqartarnissaat taamatullu ilaqutariit meerartallit minnerpaamik iganissamut kissartuliornissamullu periarfissaqartinneqartarnissaat pilugu inatsisitigut illersugaalernissaat siunertaralugu, UPA 14-mut malittarisassior-nissamik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaatut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Juliane Henningsen, Inuit Ataqtigiit)

Julianne Henningsen INUIT ATAQATINGIIT taamatut qaqitaqarnera SIUMUMIT tigulluarlutigu imatut oqaaseqarfigissavarput.

SIUMUP pingaartilluinnarpaa meeqqat peqqissut toqqissisimasut illersugaasullu nunami najukkatsinni ineriartorfiusumi tamakkiisumik illersussallugit aammalu toqqissillutik angerlarsimaffeqarnissaat qulakkeerniartuassallugu.

SIUMUMIIK pineqartut atugaasa pittaasuunissaat soqutiguaannarparput ilisimallutigulu inuiaqatigiinni ajoraluartumik amerliartortunik angerlarsimaffeqanngittunik innuttaaqateqaratta, SIUMUP pingaartutut isigaa Naalakkersuisut, Inatsisartut upernaamut ataatsimi-nnissaannut, ullumikkornit pittaanusunik atugaqarsinnaanermut aammalu inissiisarsin-naanermut tunngasunik sukumiisumik misissuereerner-mikkut qaqitsiumaartut.

SIUMUP oqariartuutaani aallaavigissuarput nalunaarusiaq qulequtaqartoq "Kalaallit Nuna-anni angerlarsimaffeqanngitsutut inuuneq" 2013-mi saqqummiunneqartoq. Taassuma ilua-ni ersarippoq ukiuni arfineq marlunni misissuiner-mi aallaaviulluarsinnaasut suliaqarnissat-sinnut, aammalu allaat kisitsisit tupannartut annerusumik eqqartortanngisavut suliarine-qaqinnissaallu annertuumik pisariaqartut, ilaatigut taassuma iluani nunatsinni inuit anisin-neqarsimasut ukiuni arfineq marlunni 1176-it nalunaarsorneqarput, taama isikkoqarnerata takutippaa inuiaqatigiit annertuumik akisussaaqatigiinnitsinnik nammaqatigiinnitsinnillu in-narlarsimasugut, atukkatsigullu assigiinngittorujussuarmik atugaqalersimasugut, allaammi angerlarsimaffeqanngittut nulunaarusiami oqaluttuaanni annertuutigit nakkarsaaqqinneq atortarsimagippat maluginiagassaavoq ersarissoq akuerineqarsinnaanngittorlu, SIUMUP pigaartippaa pigaartittuarpaalu inuiaqatigiik naligiittut ineriartortinneqassasut.

Inuiaqatigiit kalaallit pissakinnerusunut takunnissinnaassuserput killeqalersimavoq taman-nalu ugornarpoq.

Tunngaviosorlu ajornanngippat ilanngullugu paasisariaqarippat SIUMUMIT isumaqarpu-gut, imaassimanerpa nunami nujukkatsinni inuuniarneq oqimaappallaalersimasoq? Taamatut naligiinngitsigisumik inuit atugaqartillugit ineriartortitsiniarpugut? Ilaat piitsuu-

sorujussuutillugit, ilaat pisoorsuannngortillugit, Siumumi isumaqarpugut inuiaqatigiit ingerlaasiat sukumiisumik qulaajarneqartariaqartoq.

SIUMUP siunissaq qanittoq ungasinnerusorlu isigalugu iliuseqarnissaq pisariaqarluinartutut nukingernartutullu isigalutigu, makku qulaajarneqarlutik Inatsisartunut qaqqinneqarnissaat kissaatigaavut:

1. Ullumikkut angerlarsimaffeqanngittunut inersimasunut atugassarititaasut qanoq ullutsinut naleqqutiginersut, qanorlu peqqinnermut peqqinnerunissamullu naapertuutsiginersut nalunaarutineqassasut.

2. Ilaqutariinnut meerartalinnut angerlarsimaffeqanngittunut atugassarititaasut qanoq ullutsinnut naleqqutiginersut peqqinnissaannullu qanoq qularnaaritiginersut nalunaarutingineqassasut. Siunnersuuteqartoq taamatut kissaateqarmat SIUMUMIT ilalerparput.

SIUMUMIILLU ilanngullugit qulaajarneqassasut kissaatigaavut isumaginninnikkut sinaakutaasut ullumikkut atorineqartut angerlarsimaffeqanngittunut ilumut naleqqunnersut.

Aammalu ineqarnermut akiliutit qaffakkaluttuinnartut akissaatikinnerusunut akunnatumillu akissaatilinnut ilumut naleqqunnersut ilanngullugit misissorneqarnissaat SIUMUP pingaartutut isigaa.

INI A/S igerlanneqarnera ilanngullugu misissorneqassasoq SIUMUMIT kissaatigaarput. Inissiat pisoqaanerusut ilumut akiminnut naleqqunnersut, soorlu 50-60-70-80-ikkunni 90-ikkunni sanaajusut ullumikkumut akiminnut naleqqunnersut akiusut qaffaqattaaginarneqarnerat, angerlarsimaffeqanngittorpasuummi qulaani eqqartukkavut amerlanerit INI A/S-mit anisitaasuusarput taamaattumik tulluarpoq ilanngullugu qulaajaavigineqarpat ilumut inuiaqatigiinnut naapertuuttumik ingerlatsinersoq.

SIUMUMITTAQ suliassat pingaarutillit ilaattut tikkuarusupparput, inissiat akikinnerusut pilersinneqarnissaannik NAALAKKERSUISUT upernaamut saqqummiussaqaqarnerminni ilanngussaqaassasut, ullumikkummi inissiat nutaat nutaajunerusullu SIK-p akissarsiat pillugit isumaqatigiissutaannik akissaatilinnit nammanneqarsinnaanatillu akissaqartinneqanngillat, taamaattumik inissiat akikinnerusut akunnattumillu isertitaqartunut tulluarsakkat pilersinneqarnissaat ilanngullugu suliarineqassasoq SIUMUMIT piumasarivarput.

SIUMUP pingaartilluinnarpaa inuiaqatigiit toqqissisimasut aammalu namminneq angerlarsimaffeqarnissaat toqqissisimanartumik, tamannalu qularnaarumallugu nunatsinni pisuuniik piitsuunerusunut atugassarititaasut atorineqartullu qulaajarneqarlutik saqqummiunneqarnissaat SIUMUP piumasarivaa. Kommunit angerlarsimaffeqanngittunut sullissinerminni maleruagassiaat imaluunniit suleriaasii ajornanngippat ilanngullugit saqqummiunneqarnissaat kissaatigarpoq.

Qulequttap pineqartup inuiaqatigiit igerlanneqarneranni assingiittut arlaqartut attuumassuteqarfigisaai tamakkiisumik sukumiisumillu qulaajarneqareerlutik upernaamut qaqqinneqarnissaat qilanaaralutigu SIUMUMIT utaqqissuarput.

Siumup Naalakkersuisut akissutaat paasilluarlutigu ilaliinerat qujassutingaarput.

Naggataatigullu erseqqissassallutigu sapinngisamik ullumikkornit angerlarsimaffeqanngittut pingaartumillu meerartalinnut amerlanerulinnginnissaat sapinngisatsinnik suleqataaf-

figissagatsigu, aammalu inuiaqatigiinnut akuuleqqinnissaannik suliniartuarnissarput SIU-MUMIT annertuumik piumassuseqarfigaarput suliarissallutigulu.

Taamatut oqaaseqarluta aappassaaneerneqartinnani Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliamut suliarineqartussanngorlugu ingerlatinneqassasoq innersuupparput.